

SVEUČILIŠTE U MOSTARU
FILOZOFSKI FAKULTET
STUDIJ PSIHLOGIJE

**PATOLOŠKE OSOBINE LIČNOSTI I SEKSTING
PONAŠANJA MEĐU ADOLESCENTIMA**

Diplomski rad

Lucija Zovko

Mentorica: doc.dr.sc. Arta Dodaj

Komentorica: izv.prof.dr.sc. Kristina Sesar

MOSTAR, rujan 2023.

Sadržaj

UVOD	1
Seksting	1
Priroda sekstinga.....	1
Raširenost i odrednice sekstinga.....	3
Osobine ličnosti	5
Osobine ličnosti i seksting ponašanja.....	7
CILJ	10
PROBLEMI I HIPOTEZE	10
METODA.....	11
Sudionici.....	11
Mjerni instrumenti	12
Postupak i etički aspekti istraživanja	14
RASPRAVA.....	22
Implikacije.....	28
ZAKLJUČAK.....	30
LITERATURA	31
PRILOZI	37
IZJAVA O AUTORSTVU I ORIGINALNOSTI RADA	39

SAŽETAK

Seksting ili razmjena seksualno eksplicitnih sadržaja putem elektroničkih medija je relativno novi trend mladenačkog ponašanja. Cilj ovog istraživanja je ispitati jesu li patološke osobine ličnosti i određene demografske karakteristike povezane sa seksting ponašanjima, na uzorku adolescenata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Istraživanje se provelo na uzorku od 337 srednjoškolaca, od kojih 179 djevojaka, te 158 mladića. Prosječna dob sudionika je 17 godina ($M=16.64$, $sd=1,205$). Rezultati pokazuju da se sudionici razlikuju u sudjelovanju u sekstingu, odnosno da muški sudionici, kao i oni koji su u romantičnoj vezi, češće sudjeluju u seksting ponašanjima. Spol i status veze su značajni prediktori za Slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, te Slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnog poznaniku/poznanici. Međutim, uvođenjem patološkim osobina ličnosti, spol gubi na značajnosti kao prediktor u obje varijable. Spol je značajan prediktor za Slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, dok je status veze značajan prediktor za Primanje seksualno eksplicitnih sadržaja. Od patoloških osobina ličnosti, značajnim prediktorom se pokazao antagonizam, i to u svim kriterijskim varijablama. Ovo istraživanje omogućuje dublji uvid u razumijevanje seksualnosti mladih ljudi danas, te nudi temelj za konkretniji rad na prevenciji onih adolescentskih ponašanja koja mogu postati zabrinjavajuća.

Ključne riječi: seksting, patološke osobine ličnosti, adolescenti, sociodemografske karakteristike

ABSTRACT

Sexting or the exchange of sexually explicit content via electronic media is a relatively new trend in youth behavior. The aim of this research is to examine whether pathological personality traits and certain demographic characteristics are related to sexting behaviors, in a sample of adolescents from Croatia and Bosnia and Herzegovina. The research was conducted on a sample of 337 high school students, of whom 179 were girls and 158 were boys. The average age of the participants is 17 years ($M=16.64$, $sd=1.205$). The results show that the participants differ in their participation in sexting, that is, that male participants, as well as those who are in a romantic relationship, participate more often in sexting behaviors. Gender and relationship status are significant predictors for sending sexually explicit content to a partner and sending sexually explicit content to a personal acquaintance. However, by introducing pathological personality traits, gender loses significance as a predictor in both variables. Gender is a significant predictor of Sending sexually explicit content to someone known only online, while relationship status is a significant predictor of Receiving sexually explicit content. Of the pathological personality traits, antagonism proved to be a significant predictor, in all criterion variables. This research provides a deeper insight into the understanding of the sexuality of young people today, and offers a basis for more concrete work on the prevention of those adolescent behaviors that can become worrisome.

Key words: sexting, pathological personality traits, adolescents, sociodemographic characteristics

UVOD

Seksting

Vrtoglavo brz napredak tehnologije doveo je do toga da ljudi, a posebno mladi, u velikoj mjeri svoje vrijeme provode na internetu. Budući da se mnogi aspekti života mladih odvijaju online, od obrazovanja do interakcije s prijateljima, ne čudi da su aspekti mladenačkih odnosa također posredovani tehnologijom (York i sur., 2021).

Pokazalo se da ubrzani tehnološki napredak posljednjih desetljeća te upotreba mobilnih uređaja i računala imaju značajan utjecaj i na seksualnost mladih osoba (Benotsch i sur., 2013). Seksualnost je u zadnje vrijeme postala iznimno vizualizirana, komercijalizirana i tematizirana u popularnoj kulturi kroz socijalne mreže, filmove i videouratke glazbenika (Ringrose i sur., 2013; Van Ouytsel, Van Gool, Ponnet i Walrave, 2014). To pridonosi razvijanju društva u kojemu seksualnost više nije tabu-tema (Curnutt, 2012; Ringrose i sur., 2013).

Jedan od trendova koji je nastajao paralelno s napretkom tehnologije je seksting. Seksting se široko definira kao slanje i/ili primanje seksualno sugestivnih tekstualnih poruka, slika ili videozapisa putem elektroničkih uređaja (Mori i sur., 2020; Van Ouytsel i Dhoest, 2022).

Za mnoge se seksting smatra normativnim ponašanjem među adolescentima (York i sur., 2021), a izneseni su argumenti za njegov pozitivan učinak u kontekstu samoizražavanja (Setty, 2021), strasti i intimnosti u adolescentskim vezama (Van Ouytsel, Walrave i Ponnet, 2019). U narednim stranicama detaljnije će se opisati sama priroda sekstinga, kao i odrednice i raširenosti sekstinga, te ponuditi povezanosti sa osobinama ličnosti.

Priroda sekstinga

Stručnjaci ističu da fenomen sekstinga varira ovisno o vrsti razmjene seksualno eksplicitnih sadržaja. Iz dosadašnjih istraživanja proizlazi podjela sekstinga na aktivni i pasivni. Aktivni seksting uključuje kreiranje, slanje i objavljivanje seksualno eksplicitnih sadržaja drugim osobama, dok se pasivni seksting odnosi na primanje takvih sadržaja (Temple i Choi, 2014).

Sljedeća podjela sekstinga odnosi se na primarni i sekundarni seksting. Primarni seksting se odnosi na slanje osobnih fotografija seksualnog sadržaja drugima (Calvert, 2009). Ako se fotografije seksualnog sadržaja prosljeđuju drugim osobama, pri čemu se na

fotografijama ne nalazi osoba koja ih prosljeđuje, riječ je o sekundarnom sekstingu. Dok je primarni seksting konsenzualan, što znači da su fotografije seksualnog sadržaja poslone uz pristanak osobe koja je na njima, pri sekundarnom sekstingu može se dogoditi da fotografije seksualnog sadržaja budu poslone drugim osobama bez znanja ili odobrenja osobe koja je na fotografiji (Calvert, 2009).

Uz te dvije vrste sekstinga, Calvert (2013) razlikuje i treći oblik, tzv. osvetnički seksting, kojeg definira kao javno dijeljenje seksualno eksplicitnih sadržaja bivšeg partnera bez njegova/njezina odobrenja. Ovakav oblik sekstinga može uključivati i informaciju o identitetu osobe prikazane na fotografijama (Tungate, 2014).

Nadalje, tipologija koju su predložili Wolak, Finkelhor i Mitchell (2012) uvodi čimbenike za procjenu štetnosti naglašavajući razliku između problematičnog i eksperimentalnog sekstinga. Problematici seksting uključuje kriminalne elemente i/ili elemente zlostavljanja, te se može odnositi na uključivanje odraslih u razmjenu seksualno eksplicitnih sadržaja s maloljetnicima ili na nasilna ponašanja među vršnjacima kao što je seksualno zlostavljanje, iznuđivanje, prijetnje i prosljeđivanje sadržaja protiv volje ili bez znanja osobe koja se na njima nalazi. Ovakav oblik sekstinga promatra se kao rizično ponašanje koje može rezultirati negativnim posljedicama (O’Keeffe i Clarke-Pearson, 2011). S druge strane, eksperimentalni seksting podrazumijeva slanje vlastitih fotografija ili videoprikaza prijateljima i/ili intimnim partnerima, u kontekstu romantične veze ili traženja uzbuđenja. Svrha takvog oblika nije naštetiti osobi i ne uključuje elemente kriminalnog ponašanja, te se odnosi na ponašanja karakteristična za taj razvojni period (flertovanje, traženje potencijalnih partnera, eksperimentiranje sa seksualnošću, skretanje pozornosti vršnjaka i sl.) (Wolak i Finkelhor, 2011).

Također, Dodaj i Sesar (2020) su predložile četverokomponentni model sekstinga, prema kojemu postoje četiri oblika sekstinga koji se razlikuju po motivacijskim aspektima i komponentama sekstinga (sadržaj poruke, stupanj eksplicitnosti sadržaja, format komunikacije i stupanj konsenzusa): relacijski seksting, reaktivan seksting, prisilni seksting i nasilni seksting. Relacijski seksting odnosi se na razmjenu (primanje i slanje) seksualnog eksplicitnog sadržaja (npr. fotografije polugolog i/ili golog tijela), dobrovoljno i u različitom formatu (poruke, slike i videozapisi) u svrhu poticanja ili održavanja intimnosti i veze s (potencijalnim) partnerom. Reaktivni seksting podrazumijeva razmjenu (slanje, primanje, objavljivanje i prosljeđivanje) seksualno eksplicitnog sadržaja različitim stupnjem seksualnosti drugima s namjerom

istraživanja i izražavanja sebe, ostvarivanja zabave ili popularnosti među vršnjacima. Prisilni seksting uključuje dijeljenje (primanje ili slanje) seksualno eksplicitnog sadržaja zbog pritiska vršnjaka ili intimnog (potencijalnog) partnera, dok je nasilni seksting onaj koji podrazumijeva traženje od druge osobe da šalje seksualno eksplicitne sadržaje, prosljeđuje takve sadržaje trećoj osobi ili ih javno objavljuje bez dopuštenja, sve u svrhu nanošenja štete drugoj osobi. Motivi sekstinga mogu se mijenjati s obzirom na okolnosti, pa su predložene komponente sekstinga dinamične.

Dakle, može se zaključiti da fenomen sekstinga nije jednostavan i da njegova priroda ovisi o vrsti sadržaja, konsenzualnosti oko dijeljenja sadržaja, osvetničkim tendencijama, čimbenicima za procjenu štetnosti, motivacijskim aspektima i komponentama sekstinga, a sve to dalje određuje posljedice sekstinga.

Raširenost i odrednice sekstinga

Što se tiče raširenosti sekstinga, rezultati istraživanja Barrense-Diasa i sur. (2017) pokazuju da je 2.5% do 27.6 % adolescenata bilo je uključeno u aktivni seksting. Pasivni seksting je rašireniji i u njemu sudjeluje od 7.1% do 60 % adolescenata.

Nedavna meta-analiza koja je uključivala uzorke regrutirane uglavnom u zapadnim zemljama (Sjedinjene Države, Kanada, Australija i Europa) stavljaju stopu od 14.8% za slanje vlastitih seksualno eksplicitnih sadržaja (primarni seksting) i 27.4% za primanje intimnih slika (Madigan i sur., 2018). S druge strane, analiza studija o prosljeđivanju seksualnih sadržaja pri čemu osoba koja ih šalje nije na njima (sekundarni seksting), pokazuje srednju prevalenciju od 12.0% (Madigan i sur., 2018). Nedavne brojke iz Irske, gdje je provedena ova studija, pokazale su da je oko 24 % adolescenata poslalo intimne slike koje su sami izradili jednom ili više puta, dok je oko 30 % primilo intimne slike jednom ili češće nakon što su ih zatražili (Foody i sur., 2021). Postojeća istraživanja pokazala su da su stope sekstinga s vremenom porasle (Bianchi i sur., 2017) i da mladi ljudi s godinama sve više sudjeluju u seksting ponašanjima (Madigan i sur., 2018). Kros-kulturalno istraživanje Barossa i sur. (2021) gdje je prikupljeno 4,281 sudionika, u dobi od 12 do 20 godina (2,264 ženskog spola te 2,017 muškog spola) pokazuje da je njih 204 (4.8%) sudjelovalo u problematičnom sekstingu, a njih 182 (4.3%) se samoidentificiralo kao žrtva problematičnog sekstinga.

Istraživanja sekstinga u odnosu na dob pokazuju da što je uzorak stariji, sudionici su više uključeni u seksting (Madigan i sur., 2018; Klettke i sur., 2014). Naime, u srednjoj i kasnoj adolescenciji pojavljuje se veći seksualni interes nego u ranijoj adolescenciji (DeLamater i

Friedrich, 2002), te se stariji adolescenti više služe mobilnim telefonima i internetom te su manje pod roditeljskim nadzorom (Lenhart, Madden i Hitlin, 2005; Livingstone i sur., 2011).

Neke studije nisu uopće utvrdile značajne spolne razlike pri proučavanju sekstinga (Beckmeyer i sur., 2019; Campbell i Park, 2014). Druge studije pokazale su da su muškarci više skloni slanju, primanju i prosljeđivanju materijala kojeg su dobili dalje (Strassberg, Cann i Velarde, 2017). Treće studije pokazale su da žene češće šalju svoje seksualne slike nego što je to slučaj kod suprotnog spola (Ybarra i Mitchell, 2014). Ipak, rezultati istraživanja spolnih razlika pri proučavanju ovog fenomena sugeriraju da muškarci pokazuju statistički značajno više motiva za seksting, te da imaju pozitivniji stav prema sekstingu nego što to imaju žene (Dodaj, Sesar i Novak, 2022).

U kontekstu individualnih odrednica treba spomenuti obilježja intimnih veza, koja su važna za razumijevanje sekstinga, posebno s obzirom na činjenicu da se seksting može smatrati oblikom intimnosti. Neka istraživanja pokazuju da djevojke pristaju na aktivnosti poput „neželjenog“ samostalnog fotografiranja i dijeljenja fotografija koje za njih označuju oblik „seksualne usklađenosti“ ili „neželjene cijene“ koju moraju platiti kako bi održale romantičnu vezu s partnerom (Lippman i Campbell, 2014; Renfrow i Rollo, 2014). S druge strane, mladi ljudi u okviru svojih romantičnih veza obostrano pristaju na razmjenu seksualno eksplicitnih sadržaja, posebice u razdoblju kada su fizički razdvojeni od partnera (Albury i Crawford, 2012; Döring, 2012; Walker i sur., 2013). Ovaj je oblik ponašanja za adolescente normalan način izražavanja osobne seksualnosti, intimnosti i komunikacije unutar intimne veze (Döring, 2014; Hasinoff, 2013; Karian, 2012; Renfrow i Rollo, 2014). Rezultati istraživanja autora Stasko i Gellera (2015) pokazali su da za pojedince koji su izvijestili da nisu previše predani vezi, veće razine sekstinga su bile povezane s višim razinama zadovoljstva vezom, dok za one u vrlo predanim vezama nije bilo značajne povezanosti između dvije varijable.

Adolescenti se vrlo često koriste seksualno eksplicitnim fotografijama kako bi pobudili pozornost, romantični ili seksualni interes osobe koja im se sviđa, a s kojom trenutačno nisu u romantičnoj vezi (Henderson i Morgan, 2011; Lenhart, 2009; Lippman i Campbell, 2014). Nadalje, jedan se dio adolescenata služi sekstingom kako bi se osjećali privlačno (Dir i sur., 2013; Henderson i Morgan, 2011; Perkins i sur., 2014; Renfrow i Rollo, 2014; Weisskirch i Delevi, 2011) i zavodljivo (Lenhart, 2009).

Seksting s poznanicima je također relativno često ponašanje. Međutim, povezan je s drugačijim motivacijama i potencijalnim rizicima u usporedbi sa sekstingom s romantičnim

partnerima. Van Ouytsel i sur. (2014) su otkrili da je seksting s poznanicima povezan s više negativnih posljedica, poput osjećaja srama ili krivnje, u usporedbi sa sekstingom s romantičnim partnerima. Osim toga, druga studija otkrila je da je seksting s poznanicima povezan s većim rizikom od povrede privatnosti i potencijalom štete u usporedbi sa sekstingom s romantičnim partnerima (Klettke i sur., 2014).

Istraživanja su pokazala da je seksting s ljudima poznatim samo na internetu rjeđi od sekstinga s poznanicima, ali je i dalje značajan fenomen. Ybarra i Mitchell (2014) otkrili su da je 9% adolescenata poslalo seksualno eksplicitan sadržaj nekome koga su upoznali samo na internetu. Motivacije za seksting s nepoznatim osobama na internetu mogu varirati, ali neki se ljudi mogu uključiti u to kako bi istražili svoju seksualnost, dobili pozornost ili potvrdu, ili kao dio internetskih veza. Sánchez-Moya (2020) je otkrio da se neki adolescenti upuštaju u seksting sa strancima kao način da istraže svoju seksualnost i eksperimentiraju s različitim vrstama seksualnog ponašanja.

Također postoji zabrinutost zbog mogućih rizika sekstinga sa strancima na internetu, kao što je mogućnost iskorištavanja, uznemiravanja ili ucjene. Albury i Crawford (2012) tvrde da seksting s nepoznatim osobama na internetu može biti riskantan zbog nedostatka povjerenja i potencijala za iskorištavanje ili uznemiravanje.

Osobine ličnosti

Ličnost se odnosi na skup psihičkih osobina i mehanizama unutar pojedinca koji su organizirani i relativno trajni, te utječu na interakcije i adaptacije na njihovu okolinu (Larsen i Buss, 2008).

Najkorišteniji model za ispitivanje ličnosti je petfaktorski model ličnosti, iz razloga što pruža jedno od najrazrađenijih objašnjenja osobnosti od 1990-ih, sa sve više dokaza koji podupiru petfaktorski model u odnosu na druge modele (Hirsh i Peterson, 2008). Ovaj model, kojeg su unaprijedili Goldberg i sur. 1990-ih svrstava crte ličnosti u ekstraverziju, ugodnost, savjesnost, emocionalnu stabilnost i otvorenost prema iskustvu (Paunonen i Jackson, 2000). Široka dimenzija ekstraverzije obuhvaća specifičnije osobine kao što su pričljivost, energetičnost i asertivnost. Ugodnost uključuje osobine kao što su simpatičnost, ljubaznost i privrženost. Savjesnost se odnosi na osobine kao što su organiziranost, temeljitost i planiranje. Nadalje, dimenzija emocionalna stabilnost je poznata i kao neuroticizam. Osobe visoke emocionalne stabilnosti (niskog neuroticizma) prihvaćaju dobre i loše ishode u životu na smiren i staložen način bez pretjeranih reakcija, te su općenito zadovoljnije interpersonalnim vezama i

u odnosima s drugima. Naposljetku, otvorenost prema iskustvu uključuje osobine poput posjedovanja širokih interesa, maštovitosti, pronicljivosti (Srivastava, 2016).

Za razliku od ispitivanja generalnih osobina ličnosti, neprilagođenim odnosno maladaptivnim varijantama osobina ličnosti posvećeno je manje pažnje u literaturi. Najrašireniji model za ispitivanje maladaptivnih osobina ličnosti je model mračne trijade. Konstrukt mračne trijade prvi put je opisan u radu kojeg su objavili Paulhus i Williams (2002). Ovi autori definiraju mračnu trijadu kao konstrukt kojeg čine tri različite, ali međusobno preklapajuće osobine ličnosti, odnosno makijavelizam, narcizam i supklinička psihopatija. Makijavelizam karakterizira manipulacija, iskorištavanje drugih, odsutnost morala, povišena briga za vlastite interese. Identifikacija osoba koje su visoko na skali makijavelizma moguća je zahvaljujući četirima glavnim karakteristikama: manjak empatije, smanjen afekt i nedostatak osnovnih interpersonalnih vještina, orijentiranost prema ciljevima i aberantno shvaćanje morala. Nadalje, narcizam karakterizira povišen osjećaj vlastite vrijednosti, ponos, sebičnost i manjak empatije. Osobe naglašenog narcizma karakteriziraju izraženi osjećaji privilegiranosti, uzvišenosti, superiornosti i dominacije (Paulhus i Williams, 2002). Konačno, psihopatiju karakterizira antisocijalno ponašanje, impulzivnost, sebičnost, manjak empatije i bezobzirnost. Osobe koje imaju naglašenu osobinu psihopatije karakteriziraju visoka impulzivnost i traženje uzbuđenja, uz smanjen osjećaj empatije, krivnje, kajanja i anksioznosti (Paulhus i Williams, 2002)

Furnham i sur. (2013) naglašavaju i razliku između kliničkih termina narcizma i psihopatije koji se vežu uz poremećaje ličnosti istog imena i ovih osobina koje nalazimo u normalnoj populaciji. Dakle, narcizam i psihopatija s kojima se susrećemo u terminima mračne trijade su nepatološki definirane osobine ličnosti. Uz psihopatiju i narcizam, makijavelizam je osobina ličnosti koja se nalazi u normalnoj populaciji, ali nije vezana uz poremećaje ličnosti (Furnham i sur., 2013).

Nadalje, alternativni model za procjenu osobnosti se odnosi na patološke osobine ličnosti, koje su na suprotnom kraju kontinuuma od osobina objašnjenih petfaktorskim modelom ličnosti. Patološke crte osobnosti odnose se na obrasce ponašanja, mišljenja i emocija koji su prožimajući, nefleksibilni i neprilagodljivi, uzrokujući probleme u društvenim, profesionalnim ili drugim područjima funkcioniranja. Ove se osobine smatraju patološkima kada su ekstremne i uzrokuju značajne nevolje u životu osobe (Drouin i Miller, 2015).

Dakle, patološke osobine ličnosti mogu se konceptualizirati kao maladaptivne varijante normalnih domena osobnosti iz petfaktorskog modela. Patološke crte ličnosti su: negativni afekt, otuđenje, antagonizam, dezinhibicija i psihoticizam (APA, 2013). Negativni afekt je osobina koja se odnosi na učestala i jaka iskustva širokog spektra negativnih emocija, poput anksioznosti i depresije, i njihovih ponašajnih i interpersonalnih manifestacija, te se nalazi na jednom kraju kontinuuma suprotno od emocionalne stabilnosti. Otudenost karakterizira izbjegavanje i povlačenje iz interpersonalnih relacija od svakodnevnih do intimnih odnosa te ograničeno doživljavanje i iskazivanje afektivnih stanja, i nalazi se na suprotnoj strani kontinuuma od ekstraverzije. Antagonizam, koji se na kontinuumu nalazi nasuprot osobine ugodnosti, obilježava ponašanja koja izdvajaju osobu od drugih tako da osoba ima pojačan osjećaj vlastite važnosti, želi poseban tretman, antipatična je prema drugima i koristoljubljiva. Dezinhibicija, osobina koja se nalazi na ekstremu kontinuuma nasuprot savjesnosti, obilježava karakteristiku osobe koja teži neposrednoj gratifikaciji, što dovodi do impulzivnih ponašanja bez uzimanja u obzir drugih faktora poput posljedica vlastitog ponašanja. Psihoticizam, na kontinuumu nasuprot otvorenosti prema iskustvu, predstavlja doživljavanje širokog spektra kulturalno nekongruentnog, čudnog, neuobičajenog ili ekscentričnog ponašanja ili razmišljanja koje uključuje procese (percepcije) i sadržaj (vjerovanja) (APA, 2013).

Prema Kruegeru i sur. (2013), procjenom prisutnosti patoloških crta ličnosti, alternativni model bolje prilagođava varijacije individualnih osobnosti, te će iz tog razloga u ovom istraživanju naglasak biti na patološkim osobinama ličnosti.

Osobine ličnosti i seksting ponašanja

Određeni broj istraživanja upućuje na povezanost petofaktorskih dimenzija ličnosti i razmjene seksualno eksplicitnih sadržaja. Na primjer, utvrđeno je da je otvorenost prema iskustvu u pozitivnoj korelaciji sa seksting ponašanjima, što ukazuje na to da će se pojedinci koji su otvoreniji za nove ideje vjerojatnije uključiti u seksting (Temple-Smith, Moore i Rosenthal, 2016; Tiggemann i Slater, 2014). S druge strane, negativna korelacija je utvrđena između sekstinga i savjesnosti, što znači da je manje vjerojatno da će se pojedinci koji su organiziraniji, pozdaniji i samodiscipliraniji uključiti u seksting (Temple-Smith i sur., 2016.; Tiggemann i Slater, 2014; Alonso i Romero, 2019). Tome u prilog ide i istraživanje Gámez-Guadix i De Santisteban (2018) koji su na longitudinalnim podacima utvrdili povezanost niske razine savjesnosti u prvoj točki mjerenja sa sudjelovanjem u sekstingu u drugoj točki mjerenja. Nadalje, pokazalo se da je ekstraverzija u pozitivnoj korelaciji sa sekstingom, što ukazuje na to da će osobe koje su otvorene, pričljive i koje uživaju u socijalnim interakcijama vjerojatnije

sudjelovati u sekstingu (Butt i Philips, 2008; Temple-Smith i sur., 2016.; Tiggemann i Slater, 2014; Gámez-Guadix, Santisteban i Resett, 2017; Alonso i Romero, 2019). Utvrđena je negativna korelacija između ugodnosti i seksting ponašanja, što ukazuje na to da je manje vjerojatno da će pojedinci koji su suosjećajnije, spremniji na suradnju i empatiju sudjelovati u sekstingu (Delevi i Weisskirch, 2013; Tiggemann i Slater, 2014; Temple-Smith i sur., 2016.; Gámez-Guadix i sur., 2017.; Alonso i Romero, 2019). Što se tiče neuroticizma, utvrđena je pozitivna korelacija, što ukazuje na to da će osobe koje su više tjeskobne, nesigurne i emocionalno nestabilnije vjerojatnije sudjelovati u sekstingu (Butt i Philips, 2008; Tiggemann i Slater, 2014; Temple-Smith i sur., 2016; Gámez-Guadix i sur., 2017). Dodatno, Dir i sur. (2013) su utvrdili da je kombinacija visoke razine neuroticizma i niske razine ugodnosti prediktor pripreme fotografija i njihova distribuiranja.

Osobine ličnosti ranije opisane, a koje se nalaze na suprotnom kraju kontinuuma od petofaktorskih osobina ličnosti, još uvijek nisu istražene u kontekstu sekstinga. Međutim, ono što jest istraženo je povezanost između petfaktorskih osobina ličnosti i mračne trijade ličnosti. U istraživanjima Balaji i Balasundaram (2015), pokazalo se da sve tri osobine mračne trijade imaju ujedinjujući faktor kada je u pitanju niska razina ugodnosti s korelacijama od -.21, -.30 i -.23, za narcizam, makijavelizam i psihopatiju. Oni s visokim rezultatima na mjerama narcizma i psihopatije, imaju statistički značajan pozitivan odnos s rezultatima ekstraverzije (.33 i .26), kao i rezultatima otvorenosti prema iskustvu (.25 i .16). S druge strane, rezultati na mjerama makijavelizma i psihopatije pokazali su statistički značajan, ali obrnut odnos s rezultatima savjesnosti (-.26 i -.18). Konačno, makijavelistički rezultati i rezultati psihopatskih osobina imaju statistički značajan, ali suprotan odnos s rezultatima neuroticizma (.12 i -.21). Ovo dokazuje da psihopatske osobine imaju nizak nivo tjeskobe, nervoze i straha, što su karakteristike neuroticizma.

Do danas je nekoliko studija dalo empirijske dokaze da osobine mračne trijade pokazuju korelacije s određenim vrstama seksualnog ponašanja. Konkretno, Clancy i sur. (2019) pokazali su da su pojedinci koji su širili seksualno eksplicitne sadržaje imali više rezultate u makijavelizmu, narcizmu i psihopatiji. March i Wagstaff (2017) otkrili su da su makijavelizam, narcizam i psihopatija u značajnoj korelaciji s užitkom eksplicitnog slanja slika vlastitih spolnih organa drugim ljudima. U prilog tome ide i novije istraživanje Resetta i sur. (2022) prema kojem su visoki rezultati na ljestvici mračne trijade bili značajni prediktori za sudjelovanje u seksting ponašanjima.

U opširnom istraživanju Morelli i sur. (2021) u kojem je sudjelovalo 11 zemalja, narcizam i makijavelizam pokazali su se kao pozitivni prediktori dijeljenja vlastitih seksualno eksplicitnih sadržaja. Vrijedno je napomenuti da psihopatija nije pokazala glavni učinak na dijeljenje vlastitih seksualno eksplicitnih sadržaja. Međutim, pokazalo se da je taj odnos uvjetovan godinama. Konkretno, odnos između psihopatije i dijeljenja vlastitih seksualno eksplicitnih sadržaja bio je značajniji za starije sudionike. Razne varijante problematičnog sekstinga (tj. seksting tijekom konzumiranja droga i alkohola, dijeljenje seksualno eksplicitnih sadržaja sa strancima, seksting bez pristanka ili seksting pod pritiskom), pozitivno su predvidjeli i makijavelizam i psihopatija. S druge strane, čini se da narcizam nije povezan s negativnijim oblicima sekstinga. U konačnici, iako je svaka osobina mračne trijade predvidjela neki oblik sekstinga, jedino se makijavelizam pokazao kao značajan prediktor svih oblika sekstinga ispitivanih u tom istraživanju.

Ukratko, navedeni nalazi doprinose istraživanju sekstinga jer pomažu u produblivanju znanja kako su individualne razlike kroz maladaptivne osobine ličnosti uključene u seksting ponašanja. Prema tome, zbog važnosti dragocjenih rezultata dobivenih istraživanjima petfaktorskih osobina ličnosti i mračne trijade ličnosti, sekstinga i mračne trijade ličnosti, te sekstinga i petfaktorskih osobina ličnosti, opravdano je zapitati se postoje li povezanosti između seksting ponašanja i osobina ličnosti na suprotnom kraju kontinuuma, odnosno patoloških osobina ličnosti.

CILJ

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati jesu li patološke osobine ličnosti i određene demografske karakteristike povezane sa seksting ponašanjima. U skladu s tim ciljem, formulirani su sljedeći istraživački problemi i postavljene su hipoteze.

PROBLEMI I HIPOTEZE

Problem 1: Ispitati značajnost razlika u sudjelovanju u sekstingu (slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, te primanje seksualno eksplicitnih sadržaja) s obzirom na spol i status veze sudionika.

Hipoteza 1: Očekuje se da će postojati značajne razlike u sudjelovanju u sekstingu (slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, te primanje seksualno eksplicitnih sadržaja) s obzirom na spol i status veze sudionika. Očekuje se da će osobe ženskog spola češće sudjelovati u slanju seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, dok će osobe muškog spola češće sudjelovati u ostalim oblicima sekstinga. Očekuje se da će osobe u vezi češće sudjelovati u slanju seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici te u primanju seksualno eksplicitnih sadržaja, dok će osobe koje nisu u vezi češće sudjelovati u slanju seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, te u slanju seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu.

Problem 2: Ispitati doprinos demografskih karakteristika (spol, status trenutne veze) i patoloških osobina ličnosti (dezinhibicija, antagonizam, negativni afektivitet, otuđenost i psihoticizam) u objašnjenju varijance pojedinih oblika sekstinga sekstingu (slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, te primanje seksualno eksplicitnih sadržaja).

Hipoteza 2: Očekuje se da skup prediktora koji čine demografske karakteristike (spol, status trenutne veze) i patološke osobine ličnosti (dezinhibicija, antagonizam, negativni afektivitet, otuđenost i psihoticizam) značajno pridonose objašnjenju varijance pojedinih seksting ponašanja (slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, slanje seksualno

eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, te primanje seksualno eksplicitnih sadržaja). Očekuje se da će spol biti značajan prediktor za sve oblike sekstinga, pri čemu će osobe ženskog spola češće sudjelovati u slanju seksualno eksplicitnih materijala partneru/partnerici, dok će osobe muškog spola češće sudjelovati u ostalim oblicima sekstinga. Očekuje se da će status veze biti značajan prediktor za slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, te za primanje seksualno eksplicitnih sadržaja, pri čemu će osobe koje su u vezi češće sudjelovati u ova dva oblika sekstinga. Očekuje se da će više sudjelovati u svim oblicima seksting ponašanja osobe koje imaju više rezultate na mjerama dezinhibicije, antagonizma i negativnog afektiviteta, te osobe koje imaju niže rezultate na mjerama otuđenosti i psihoticizma.

METODA

Sudionici

U početnom uzorku sudjelovalo je 350 sudionika. Budući da se istraživanje temelji na adolescentima, a prema Kuzman (2009) adolescencija najčešće započinje između 11. i 13. godine života i traje kroz tinejdžerske godine do 18 do 20 godina, iz uzorka su izbačeni svi sudionici koji su po dobi odstupali od navedenoga, stoga je od početnog uzorka zadržano 337 sudionika. Uzorak je prigodan, budući da je upitnik koji su sudionici ispunjavali dijeljen online anketom. Sastojao se od 179 djevojaka, te 158 mladića. Prosječna dob ispitanika je bila 16.64 godine, pri čemu je standardna devijacija iznosila 1.205. Njih 63 pohađa prvi razred srednje škole, 73 drugi, 77 treći, te 124 četvrti. Također, 172 sudionika pohađa srednju strukovnu školu, a 164 gimnaziju.

Tablica 1 *Osnovne karakteristike uzorka (N=337)*

		N	%
Spol	Ženski	179	53.1
	Muški	158	46.9
Razred	Prvi	63	18.7
	Drugi	73	21.7
	Treći	77	22.8
	Četvrti	124	36.8
Škola	Gimnazija	164	48.7
	Srednja strukovna	172	51.3

Status trenutne veze	U vezi	114	33.8
	Nije u vezi	223	66.2

Mjerni instrumenti

U prvom dijelu upitnika koji su sudionici ispunjavali nalazila su se pitanja o sociodemografskim podacima koja su konstruirana za potrebe ovog istraživanja. Podaci koji su prikupljeni upitnikom su podaci o spolu, dobi, statusu romantične veze i duljini trajanja intimne veze.

Seksting ponašanja mjerena su *Ljestvicom adolescentskog sekstinga* (eng. *Adolescent Sexting Scale, forma - A-SextS*, Esparza i sur., 2020). Originalna verzija se sastoji od (a) tri sinkrona iskustva sekstinga (audiopozivi seksualno eksplicitnih sadržaja mjereni s 3 čestice; videopozivi seksualno eksplicitnih sadržaja mjereni s 9 čestica; i prijenos uživo seksualno eksplicitnih sadržaja mjereni s 3 čestice), (b) četiri asinkrona iskustva sekstinga (slanje seksualno eksplicitnih sadržaja mjenjenih s 18 čestica; objavljivanje seksualno eksplicitnih sadržaja mjenjenih s 4 čestice; odbijanje zahtjeva za slanjem seksualno eksplicitnih sadržaja mjenjenih s 3 čestice i primanje seksualno eksplicitnih sadržaja mjenjenih s 3 čestice), i (c) jedno iskustvo sekstinga koje bi moglo podrazumijevati oboje (tražiti da se pošalje seksualno eksplicitan sadržaj mjenjen s 21 česticom). Navedena verzija razlikuje četiri medijska formata (tekstualna poruka, fotografija, video i audio), dva moguća protagonista medijskog sadržaja (sebe ili druga osoba) i tri moguća primatelja (partner/partnerica, osobni poznanik/osobna poznanica i netko tko se poznaje samo na internetu). Ova verzija, u smislu piktografskog sadržaja, također razlikuje tri razine seksualne eksplicitnosti (goli, u donjem rublju i odjeveni u seksi pozi). Originalna verzija sastoji se od 9 podljestvica: SF = slanje seksualno eksplicitnih sadržaja dečku/djevojci; SK = slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/osobnoj poznanici; SI = slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu; PS = objavljivanje ili uživo prijenos piktografskog seksualno eksplicitnog sadržaja; AF = traženje slanja seksualno eksplicitnih sadržaja dečka/djevojke; AK = traženje seksualno eksplicitnih sadržaja od osobnog poznanika/osobne poznanice; AI = traženje seksualno eksplicitnih sadržaja od nekoga tko se poznaje samo na internetu; R = primanje seksualno eksplicitnih sadržaja; RS = odbijanje slanja traženih seksualno eksplicitnih sadržaja. Konačna verzija A-SextS-a sastoji se od 64 čestice Likertovog tipa od 5 točaka (0 = nikad do 4 = više od jednom dnevno), pri čemu su sudionici odgovarali na pitanja o iskustvima sekstinga tijekom razdoblja od 30 dana prije popunjavanja upitnika. Dodatno, u slučaju

potvrđnih odgovora, (a) od sudionika je traženo da naznače, putem pitanja s višestrukim odgovorom, je li radnja učinjena na njihovu vlastitu inicijativu ili kao odgovor na zahtjev, i (b) kontekst piktografskog sadržaja, odnosno jesu li u sadržaju pokazali svoje lice ili ne.

Za potrebe ovog istraživanja, od originalnih 9 podljestvica, u ovom istraživanju korištene su 4, odnosno SF = slanje seksualno eksplicitnih sadržaja dečku/djevojci; SK = slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/osobnoj poznanici; SI = slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu; te R = primanje seksualno eksplicitnih sadržaja. Također, za razliku od originalnog istraživanja, u ovom istraživanju je izbačen kontekst piktografskog sadržaja (jesu li sudionici pokazali svoje lice ili ne), a kod skupa pitanja koji ispituju razloge za sudjelovanje u sekstingu (vlastita inicijativa ili kao odgovor na zahtjev) dodana su još tri – sudjelovanje pod pritiskom, sudjelovanje zbog ucjene, te ništa od navedenog. Također, iako su se pitanja u originalnom istraživanju odnosila na učestalost sudjelovanja u sekstingu u posljednjih 30 dana, u cilju dobivanja što bogatijih rezultata u trenutnom istraživanju proširila su se na sudjelovanje u sekstingu u posljednjih 12 mjeseci. Konačno, u trenutnom istraživanju korišteno je ukupno 44 čestice, a konačan rezultat formira se zbrojem svih čestica, što znači da što je rezultat veći, pojedinac češće sudjeluje u sekstingu ponašanjima. Primjer čestice je *Molimo Vas procijenite koliko ste često u posljednjih godinu dana svom dečku/djevojci poslao/la fotografije ili videozapise svojih golih intimnih dijelova*. Pouzdanost podljestvice Slanje seksualno eksplicitnih sadržaja dečku/djevojci $\alpha = .92$, Slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanicu $\alpha = .94$, Slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobi koja se poznaje samo na internetu $\alpha = .96$, te Primanje seksualno eksplicitnih sadržaja $\alpha = .82$, a ukupna pouzdanost cijele ljestvice iznosi $\alpha = .97$.

Inventar ličnosti za DSM-5 – kratka forma (Personality Inventory for DSM-5-Brief form, PID-5-BF, Krueger i sur., 2013) je ljestvica samoprocjene osobina ličnosti za pojedince u dobi od 11 do 17 godina. Mjeri pet različitih dimenzija ličnosti po alternativnom DSM-5 modelu koji mjeri dimenzionalni, a ne kategorijalni pristup, tj. omogućava postojanje patološke osobine ličnosti na kontinuumu. Upitnik se sastoji od 25 čestica grupiranih u pet dimenzija: dezinhibicija, antagonizam, negativni afektivitet, otuđenost i psihoticizam. Svaka dimenzija sastoji od pet čestica. Primjer jedne čestice je „*Vidim stvari kojih zapravo nema*“ koja se nalazi unutar dimenzije psihoticizam. Zadatak sudionika je odrediti vlastiti stupanj slaganja na Likertovoj skali od 0 (*U potpunosti netočno*) do 3 (*U potpunosti točno*). Ukupan rezultat na upitniku je zbroj svih čestica, no za potrebe ovog istraživanja će se koristiti ukupni rezultati na razini pojedine dimenzije ličnosti. Ukupna pouzdanost upitnika je $\alpha = .89$, dok je pouzdanost

na razini dimenzija nešto manja. Pouzdanost je najmanja za otuđenost i iznosi $\alpha = .67$, zatim za negativni afekt iznosi nešto više odnosno, $\alpha = .71$, za antagonizam $\alpha = .74$ te je najviša za dezinhibiciju i za psihoticizam, odnosno $\alpha = .77$.

Postupak i etički aspekti istraživanja

Podaci ispitanika su prikupljeni u periodu od studenog, 2022. do ožujka, 2023. godine kreiranjem online upitnika koji je uključivao prethodno opisane mjerne instrumente. Radi prikupljanja što većeg broja ispitanika, upitnik je dijeljen i putem fizičke regrutacije ispitanika u srednjim školama (Srednja škola Metković i Gimnazija Metković), i putem društvenih mreža (konkretno, *Facebook, Instagram, WhatsApp*), te je u oba slučaja u pismenoj uputi navedena svrha istraživanja i da ciljnu populaciju čine adolescenti. Osim toga, osigurana je anonimnost i povjerljivost ispitanika, što je također naglašeno u pismenoj uputi, kao i da će se podaci tretirati na grupnoj razini, koristiti isključivo u svrhu izrade diplomskog rada i da ispitanici mogu odustati od istraživanja u bilo kojem trenutku. Nakon opće upute i prije ispunjavanja svake pojedine ljestvice navedene su i specifične upute vezane za način odgovaranja na svaku pojedinu ljestvicu. Ispitivanje je u prosjeku trajalo 20 minuta.

OBRADA PODATAKA

Provedena je deskriptivna analiza dobivenih rezultata kako bi se ispitala učestalost varijabli (*Prilog 1*). Provedbom Kolmogorov-Smirnovljevog testa, utvrđeno je da distribucija svih varijabli značajno odstupa od normalne. Međutim, prema Tabachniku i Fidellu (2007) nužno je uzeti u obzir koeficijente asimetrije i spljoštenosti. Kline (2005) navodi da su distribucije koje ekstremno odstupaju od normalne raspodjele one čiji je koeficijent spljoštenosti veći od ± 10 , a koeficijent asimetričnosti veći od ± 3 . Uvidom u pokazatelje asimetričnosti i zaobljenosti utvrđuje se da sve varijable, osim SF (koja je, doduše, na granici prihvatljivosti), SK i SI, zadovoljavaju uvjete za daljnju provedbu parametrijskih postupaka. Unatoč tome što je i ovaj kriterij pokazao značajno odstupanje varijabli od normalne distribucije kod tri varijable sekstinga (SF, SK i SI), Field (2009) navodi da kod velikih uzoraka ovaj kriterij nije pouzdan pokazatelj odstupanja od normaliteta te da je mnogo važniji vizualni oblik distribucije (Field, 2009). Uvidom u oblik distribucije, pokazalo se da navedene podljestvice sekstinga imaju tendenciju pozitivno asimetrične distribucije, međutim, budući da te varijable ispituju sudjelovanje u razmjeni seksualno eksplicitnih sadržaja i to prilično mladu skupinu (adolescente) za očekivati je da će distribucije ići u smjeru nižih vrijednosti. Nadalje, pregledom oblika distribucije dolazi se do zaključka da, iako navedene varijable imaju tendenciju grupiranja oko nižih vrijednosti, njihova odstupanja od normalnih distribucija nisu velika. Prema tome, zbog činjenice da se neparametrijskim postupcima gubi značajan dio informacija kao i normalizacijom distribucije rezultata pojedinih varijabli, a i s obzirom na velik uzorak u ovom istraživanju, za obradu rezultata ipak su korišteni parametrijski postupci.

Provjereno je i postojanje potencijalne multikolinearnosti među varijablama (*Prilog 2*), te je utvrđeno njeno nepostojanje za sve varijable osim za negativni afekt. Granična vrijednost za faktor inflacije varijance je 1.50, a negativni afekt odstupa vrlo malo od navedene vrijednosti (1.65), te bi se mogao tolerirati posebno kada se uzme u obzir činjenica da navedena osobina ličnosti, iako nezavisna od ostalih, ipak sadrži određene sličnosti s ostalim osobinama ličnosti. Naime, ono što je u srži svih patoloških osobina ličnosti jest negativna emocionalnost: sve ove osobine povezane su s većom sklonošću doživljavanju negativnih emocija. Negativan afekt se posebno odnosi na predispoziciju za doživljavanje negativnih emocija kao što su tuga, tjeskoba ili ljutnja. Otuđenost uključuje tendenciju povlačenja iz društvenih interakcija i iskustava, često popraćenu emocionalnom hladnoćom. Antagonizam obuhvaća osobine koje se odnose na neprijateljstvo, bešćutnost i sklonost međuljudskim sukobima. Psihoticizam karakteriziraju sklonost impulzivnosti, traženju uzbuđenja i smanjena sposobnost empatije ili grižnje savjesti.

U svakom slučaju, te su osobine povezane s većom vjerojatnošću doživljavanja negativnih afektivnih stanja pa nije iznenađujuće da negativni afekt pokazuje blagu multikolinearnost. Prema tome, kako se ne bi izgubila značajnost dragocjenih podataka dobivenih uključivanjem svih navedenih prediktora u analizu, negativni afekt je ostavljen u daljnjim analizama.

Analiza varijance je provedena kako bi se utvrdilo postoje li značajne razlike u sudjelovanju u sekstingu s obzirom na spol, te s obzirom na status veze. Hijerarhijska regresijska analiza je provedena kako bi se utvrdilo predviđaju li demografske karakteristike (spol, status veze) i patološke osobine ličnosti (dezinhibicija, antagonizam, negativni afekt, otuđenost, psihoticizam) sudjelovanje u seksting ponašanjima (slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, primanje seksualno eksplicitnih sadržaja). U analizu su u prvom koraku uvrštene varijable spol i status veze. U drugom koraku su u analizu uvrštene patološke osobine ličnosti (dezinhibicija, antagonizam, negativni afekt, otuđenost, psihoticizam).

REZULTATI

Tablica 2

Deskriptivni podaci i prikaz završnih rezultata ispitivanja značajnosti razlika u sudjelovanju u sekstingu (slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici - SF, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici - SK, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu - SI, primanje seksualno eksplicitnih sadržaja - R) s obzirom na spol, te s obzirom na status veze

	Spol				Status veze							
	Djevojke		Mladići		F	P	Nisu u vezi		U vezi		F	p
	M	SD	M	SD			M	SD	M	SD		
Slanje seksualnih eksplicitnih sadržaja												
partneru/partnerici	.22	.411	.36	.661	5.470	<.0.5	.16	.455	.57	.695	42.894	<.001
poznaniku/poznanici	.12	.366	.28	.616	7.666	<.0.5	.13	.406	.37	.722	15.780	<.001
nekome tko se poznaje samo na internetu	.07	.224	.21	.611	7.855	<.0.5	.10	.438	.23	.601	4.813	<.0.5
Primanje seksualno eksplicitnih sadržaja												
	.42	.617	.54	.815	2.037	>.0.5	.33	.649	.86	.902	37.376	<.001

Napomena: * p < .05, ** p < .001, M – aritmetička sredina, Sd – standardna devijacija, SF - slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, SK - slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, SI - slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, R - primanje seksualno eksplicitnih sadržaja

Utvrđene su statistički značajne razlike u sudjelovanju u sekstingu (slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, primanje seksualno eksplicitnih sadržaja) s obzirom na spol, i to kod svih oblika sekstinga osim kod primanja seksualno eksplicitnih sadržaja (R). U prosjeku, muški sudionici su češće sudjelovali u svim oblicima sekstinga. Utvrđene su statistički značajne razlike u sudjelovanju u sekstingu (slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, primanje seksualno eksplicitnih sadržaja) s obzirom na status veze, i to kod svih oblika sekstinga. U prosjeku, sudionici koji su u vezi češće su sudjelovali u svim oblicima sekstinga. Prema tome, prva hipoteza je djelomično potvrđena.

Tablica 3

Korelacijska matrica varijabli spola, statusa veze, patoloških osobina ličnosti (dezinhibicija, antagonizam, negativni afekt, psihoticizam i otuđenost) s varijablama sekstinga (slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, primanje seksualno eksplicitnih sadržaja)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1 – Spol	-	.01	.00	-.13*	.27**	.19*	.08	-.13*	-.15**	-.15**	-.08
2 - Status veze		-	.07	.11*	-.01	.02	-.05	.34**	.21**	.12*	.32**
3 – Dezinhibicija			-	.42**	.45**	.48**	.41**	.12*	.16**	.18**	.21**
4 – Antagonizam				-	.23**	.40**	.34**	.28**	.34**	.29**	.30**
5 - Negativni afekt					-	.55**	.49**	-.02	.04	.09	.08
6 – Psihoticizam						-	.55**	.07	.11*	.16**	.21**
7 – Otuđenost							-	.01	.10	.18**	.12*
8 – SF								-	.82**	.67**	.65**
9 – SK									-	.76**	.64**
10 – SI										-	.61**
11 – R											-

Napomena: * $p < .05$, ** $p < .001$, SF - slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, SK - slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, SI - slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, R - primanje seksualno eksplicitnih sadržaja

Proveden je Pearsonov koeficijent korelacije, kako bi se provjerilo postoje li povezanosti između navedenih prediktora i kriterija. Sve su povezanosti između navedenih kriterija i prediktora statistički značajne, osim u slučaju prediktora *negativnog afekta* koji se pokazao statistički neznačajnim kod svih kriterijskih varijabli, u slučaju *spola* čija povezanost sa *primanjem seksualno eksplicitnih sadržaja* nije statistički značajna, u slučaju *psihoticizma* i *otuđenosti* gdje se, pak, povezanosti sa *slanjem seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici* nisu pokazale statistički značajne, a *otuđenost* se nije pokazala statistički značajnom niti kod povezanosti sa *slanjem seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici*. Prema tome, iako nekoliko varijabli nije statistički značajno, većina njih ipak pokazuje statistički značajnu povezanost, te je stoga smisleno nastaviti s analizom pojedinih povezanosti među varijablama.

Tablica 4

Prikaz rezultata hijerarhijske regresijske analize za kriterijske varijable Slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici (SF), Slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici (SK), Slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu (SI) i Primanje seksualno eksplicitnih sadržaja (R) (N=337)

Prediktori	Kriteriji							
	SF		SK		SI		R	
Korak 1	β	<i>T</i>	β	<i>T</i>	β	<i>T</i>	β	<i>T</i>
Spol	-.132	-2.548*	-.154	-2.857*	-.155	-2.828*	-.082	-1.541
Status veze	.340	6.543**	.199	3.678**	.096	1.749	.290	5.439**
R²		.364		.063		.033		.090
Korak 2	β	<i>T</i>	β	<i>T</i>	β	<i>T</i>	β	<i>T</i>
Spol	-.080	-1.471	-.105	-1.894	-.137	-2.398*	-.048	-.882
Status veze	.310	6.007**	.166	3.137*	.079	1.452	.261	5.001**
Dezinhibicija	.034	.543	.042	.660	.043	.653	.113	1.803
Antagonizam	.211	3.663**	.275	4.662**	.176	2.904*	.178	3.058*
Negativni afekt	-.073	-1.109	-.035	-.518	-.010	-.145	-.073	-1.105

Otuđenost	-.077	-1.252	-.019	-.305	.067	1.030	-.014	-.229
Psihoticizam	.006	.085	-.021	-.313	.014	.205	.087	1.287
R2		.179		.137		.085		.159

Napomena: * $p < .05$, ** $p < .001$; β – vrijednost standardiziranog regresijskog koeficijenta, R^2 - kvadrirani koeficijent multiple determinacije, SF - slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, SK - slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, SI - slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, R - primanje seksualno eksplicitnih sadržaja

Nakon prvog koraka analize, utvrđeno je da su i spol i status veze značajni prediktori za slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/ici, te postotak objašnjene varijance navedenog kriterija iznosi 36.4%. U drugom koraku, uvođenjem patoloških osobina ličnosti kao prediktora, spol gubi na značajnosti kao prediktor, dok je status veze zadržao svoju prediktorsku snagu iz prethodnog koraka. Od patoloških osobina ličnosti statistički značajnim se pokazao antagonizam. Navedeni prediktor dodatno je objasnio još 17.9% varijance kriterija. Konačno, postavljeni model objašnjava 54.3% varijance pri slanju seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/ici.

Što se tiče kriterijske varijable slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/ci, nakon prvog koraka analize utvrđeno je da su i spol i status veze značajni prediktori. Postotak objašnjene varijance navedenog kriterija iznosi 6.3%. U drugom koraku, uvođenjem patoloških osobina ličnosti kao prediktora, spol gubi na značajnosti kao prediktor, dok je status veze i dalje značajan prediktor (doduše, na manjoj razini značajnosti). Od patoloških osobina ličnosti statistički značajnim se pokazao antagonizam. Navedeni prediktor dodatno je objasnio još 13.7% varijance kriterija. Konačno, postavljeni model objašnjava 20% varijance pri slanju seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/ici.

Utvrđeno je da je spol značajan prediktor nakon prvog koraka analize za kriterijsku varijablu slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu. Postotak objašnjene varijance navedenog kriterija iznosi 3.3%. U drugom koraku, uvođenjem patoloških osobina ličnosti kao prediktora, spol je i dalje značajan prediktor. Od patoloških osobina ličnosti statistički značajnim se pokazao antagonizam. Navedeni prediktor dodatno je objasnio još 8.5% varijance kriterija. Konačno, postavljeni model objašnjava 11.8% varijance pri slanju seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu.

Konačno, utvrđeno je da je nakon prvog koraka analize, status veze značajan prediktor za kriterijsku varijablu *primanje seksualno eksplicitnih sadržaja*. Postotak objašnjene varijance navedenog kriterija iznosi 9%. U drugom koraku, uvođenjem patoloških osobina ličnosti kao prediktora, status veze je zadržao svoju prediktorsku snagu iz prethodnog koraka. Od patoloških osobina ličnosti statistički značajnim se pokazao, još jednom, antagonizam. Navedeni prediktor dodatno je objasnio još 15.9% varijance kriterija. Konačno, postavljeni model objašnjava 24.9% varijance pri primanju seksualno eksplicitnih sadržaja.

Na temelju svega navedenoga, druga hipoteza je djelomično prihvaćena.

RASPRAVA

Svrha ovog istraživanja bila je ispitati koliko određene osobne karakteristike i sociodemografski čimbenici mogu predvidjeti seksting ponašanja kod adolescenata.

Prvi problem se odnosio na ispitivanje značajnosti razlika u sudjelovanju u sekstingu (slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu i primanje seksualno eksplicitnih sadržaja) s obzirom na spol i status veze.

Utvrđene su statistički značajne razlike u sudjelovanju u sekstingu s obzirom na spol, i to kod svih oblika sekstinga osim kod primanja seksualno eksplicitnih sadržaja. U prosjeku, muški sudionici su češće sudjelovali u svim oblicima sekstinga. Prema tome, ovaj dio prve hipoteze je djelomično prihvaćen.

Nekoliko je potencijalnih objašnjenja za dobivene rezultate. Prvi se odnosi na društvena očekivanja i dvostruke standarde: rodne norme i socijalna očekivanja igraju značajnu ulogu u oblikovanju stavova i ponašanja u vezi sa sekstingom. To znači da tradicionalne rodne norme mogu utjecati na (ne)prijavljivanje seksualnog ponašanja, odnosno da se pripadnici muškog spola osjećaju društveno prihvatljivijima ili osjećaju da se čak očekuje od njih da se uključe u seksting zbog kulturnih uvjerenja koja okružuju „muškost“ i seksualno ponašanje (Walker i sur., 2013, Döring, 2014). Sljedeće objašnjenje odnosi se na pritisak vršnjaka i želju adolescenata da se uklope u društvene norme, što potencijalno može utjecati na angažman adolescenata u seksting ponašanjima. Istraživanja pokazuju da se muškarci češće suočavaju s pritiskom vršnjaka u ovom smislu ili imaju veću motivaciju da uspostave svoj društveni status kroz seksualne aktivnosti, uključujući i seksting (Dir i sur., 2013, Rice i sur., 2012). S druge strane, istraživanja pokazuju da su žene često opreznije i manje sklone riziku u odlučivanju u vezi sekstinga, zbog zabrinutosti o mogućim negativnim posljedicama kao što su šteta za reputaciju, uznemiravanje ili okrivljivanje žrtve. Iako je trenutno istraživanje bilo anonimno, moguće da se djevojke svejedno nisu osjećale ugodno pri ispunjavanju upitnika, što je potencijalno dovelo do manjeg prijavljivanja seksualnog ponašanja.

Utvrđene su statistički značajne razlike u sudjelovanju u sekstingu s obzirom na status veze, i to kod svih oblika sekstinga. U prosjeku, sudionici koji su u vezi češće su sudjelovali u svim oblicima sekstinga. Na temelju svega navedenog, prva hipoteza je djelomično prihvaćena.

Razlog za češće sudjelovanje osoba u vezi u slanju seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/ici te osobnom poznaniku/ci je vjerojatno u podlozi eksperimentalnog sekstinga. Prema Wolaku i sur. (2012), eksperimentalni seksting podrazumijeva slanje vlastitih fotografija ili videoprikaza prijateljima i/ili intimnim partnerima, u kontekstu romantične veze ili traženja uzbuđenja. Svrha takvog oblika nije naštetiti osobi i ne uključuje elemente kriminalnog ponašanja, te se odnosi na ponašanja karakteristična za taj razvojni period (flertovanje, traženje potencijalnih partnera, eksperimentiranje sa seksualnošću, skretanje pozornosti vršnjaka i sl.) (Wolak i Finkelhor, 2011).

S druge strane, činjenica da pojedinci u vezi u ovom istraživanju prijavljuju češće sudjelovanje u sekstingu s poznanicima i sekstingu s osobama koje se poznaju samo na internetu (u usporedbi s onima koji nisu u vezi) je malo zabrinjavajuća jer može ukazivati na elemente problematičnog sekstinga. Naime, u ovom periodu, odnosno adolescenciji, pojedinci koji eksperimentiraju sa romantičnim vezama ujedno eksperimentiraju i sa svojom seksualnošću, što uključuje i seksting. To ne mora nužno značiti da osobe koje istražuju seksualnost i seksting unutar svoje romantične veze, ne rade to izvan nje. Činjenica je da adolescenti koji su u romantičnim vezama imaju veću dostupnost seksualnim materijalima, odnosno imaju neposredniji pristup i prilike za razmjenu seksualnih materijala u usporedbi s onima koji nisu u vezi. Bivanje u vezi osigurava dosljednog partnera s kojim mogu sudjelovati u sekstingu, povećavajući vjerojatnost sudjelovanja u takvim ponašanjima (Van Ouytsel i sur., 2019). Nadalje, vršnjački i društveni utjecaji također igraju ulogu u razlikama između adolescenata u vezama i onih koji to nisu. Adolescenti u vezama često doživljavaju seksting kao normativno ponašanje unutar svog društvenog kruga, što dovodi do viših stopa angažmana zbog pritiska vršnjaka ili želje da se prilagode očekivanjima vezanim uz romantične odnose (Strassberg, McKinnon, Sustaíta i Rullo, 2012; Van Ouytsel i sur., 2014). To može značiti da pojedinci u romantičnim vezama osim što šalju i primaju seksualne materijale unutar svoje veze, neki od njih to rade i izvan nje. Na primjer, prosljeđuju poznanicima i/ili strancima seksualne materijale dobivene od svog partnera. Podloga takvog oblika seksualnog ponašanja u literaturi se obilježava kao problematični seksting. Prema Wolaku i sur. (2012), problematični seksting uključuje kriminalne elemente i/ili elemente zlostavljanja, te se može odnositi na uključivanje odraslih u razmjenu seksualno eksplicitnih sadržaja s maloljetnicima ili na nasilna ponašanja među vršnjacima kao što je seksualno zlostavljanje, iznuđivanje, prijetnje i prosljeđivanje sadržaja protiv volje ili bez znanja osobe koja se na njima nalazi. Ovakav oblik sekstinga promatra se kao rizično ponašanje koje može rezultirati negativnim posljedicama (O’Keeffe i Clarke-Pearson, 2011).

Drugi se problem odnosio na ispitivanje doprinosa demografskih karakteristika (spol, status trenutne veze) i patoloških osobina ličnosti (dezinhibicija, antagonizam, negativni afektivitet, otuđenost i psihoticizam) u objašnjenju varijance pojedinih oblika sekstinga (slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, te primanje seksualno eksplicitnih sadržaja).

Spol se uistinu pokazao kao značajan prediktor za sve oblike sekstinga, međutim, osobe muškog spola su izvještavale o češćem sudjelovanju u svim oblicima sekstinga. Prema tome, ovaj dio druge hipoteze je djelomično prihvaćen.

Osim ranije navedenih socijalnih očekivanja i dvostrukih standarda koji se javljaju pri ispitivanju seksualnih tema kod djevojaka i mladića, u prilog ovim rezultatima ide i novije istraživanje Dodaj i sur. (2022) prema kojem muškarci pokazuju statistički značajno više motiva za seksting, te imaju pozitivniji stav prema sekstingu nego što to imaju žene.

Što se tiče statusa veze, rezultati tog dijela istraživanja su u skladu sa pretpostavljenim, odnosno osobe koje su u vezi češće sudjeluju u slanju seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, te u primanju seksualno eksplicitnih sadržaja.

Romantične veze su važna komponenta pri proučavanju sekstinga, posebno s obzirom na činjenicu da se seksting može smatrati oblikom intimnosti. Neka istraživanja pokazuju da djevojke pristaju na aktivnosti poput „neželjenog“ samostalnog fotografiranja i dijeljenja fotografija koje za njih označuju oblik „seksualne usklađenosti“ ili „neželjene cijene“ koju moraju platiti kako bi održale romantičnu vezu s partnerom (Lippman i Campbell, 2014; Renfrow i Rollo, 2014). S druge strane, mladi ljudi u okviru svojih romantičnih veza obostrano pristaju na razmjenu seksualno eksplicitnih sadržaja, posebice u razdoblju kada su fizički razdvojeni od partnera (Albury i Crawford, 2012; Döring, 2012; Walker i sur., 2013). Ovaj je oblik ponašanja za adolescente normalan način izražavanja osobne seksualnosti, intimnosti i komunikacije unutar intimne veze (Döring, 2014; Hasinoff, 2013; Karian, 2012; Renfrow i Rollo, 2014). Prema tome, ne čudi da su rezultati i ovog istraživanja pokazali da je status veze važan faktor uključenosti u seksting ponašanja među mladima.

Patološke osobine ličnosti se nisu pokazali kao značajni prediktori sudjelovanja u sekstingu, izuzev antagonizma. Antagonizam se pokazao dosljednim prediktorom sudjelovanja u sekstingu i to u čak svim kriterijskim varijablama.

Antagonizam, koji se odnosi na sklonost ispoljavanja neprijateljskog, agresivnog i manipulativnog ponašanja, potencijalno se može povezati s rizičnim ponašanjem među adolescentima, među kojima, ovisno o kontekstu, nekada spada i seksting. Iako ne postoje izravne studije koje su se posebno bavile vezom između antagonizma i sekstinga, mogu se istražiti neki potencijalni razlozi na temelju šireg istraživanja ponašanja adolescenata, psiholoških čimbenika i rizičnog donošenja odluka.

Prvo moguće objašnjenje je traženje uzbuđenja. Pojedinci koji imaju više rezultate na dimenziji antagonizma mogu imati veću tendenciju traženja uzbuđenja, što se odnosi na potragu za novim, uzbudljivim i nepredvidivim iskustvima. Seksting se može smatrati ponašanjem koje pruža uzbuđenje i stimulaciju, usklađujući se s nagonom za traženjem uzbuđenja. Istraživanja pokazuju da je traženje uzbuđenja povezano s različitim rizičnim ponašanjima među adolescentima, uključujući rizična seksualna ponašanja (Steinberg, 2008).

Sljedeći razlog bi mogao biti impulzivnost. Antagonizam je često povezan s impulzivnošću, koju karakterizira djelovanje bez razmišljanja o mogućim posljedicama. Seksting može biti impulzivno ponašanje, potaknuto trenutnim željama ili pritiskom vršnjaka. Impulzivni pojedinci mogu se upustiti u seksting bez potpunog razmatranja mogućih negativnih ishoda, kao što su povrede privatnosti ili narušavanje ugleda (Whiteside i Lynam, 2003).

Idući razlog bi mogao biti povezan s poteškoćama u emocionalnoj regulaciji. Adolescenti s antagonističkim osobinama mogu se boriti s učinkovitim upravljanjem svojim emocijama, što dovodi do impulzivnog i rizičnog ponašanja kao mehanizama suočavanja. Seksting može poslužiti kao sredstvo traženja pažnje, potvrde ili emocionalnog oslobađanja. Studije su pokazale da je loša emocionalna regulacija povezana s povećanom uključenošću u rizična ponašanja tijekom adolescencije (Lenzi i sur., 2014).

Posljednje, ali ne manje vrijedno objašnjenje bi moglo ležati u internetskoj anonimnosti. Pojedince s visokim rezultatima na dimenziji antagonizma može privući seksting zbog anonimnosti koju pružaju digitalne platforme. Internetske interakcije im omogućuju da izraze svoje antagonističke tendencije bez suočavanja s neposrednim posljedicama ili odgovornošću. Ova anonimnost može ohrabriti takve pojedince da se uključe u rizična ponašanja koja možda ne bi razmatrali u interakcijama licem u lice (McDaniel i Drouin, 2015).

U prilog ovim rezultatima idu neka dosadašnja istraživanja osobina ličnosti i seksting ponašanja. Naime, antagonizam se na kontinuumu nalazi suprotno od dimenzije ugodnosti. U

istraživanjima Balaji i Balasundaram (2015), pokazalo se da sve tri osobine mračne trijade imaju ujedinjujući faktor kada je u pitanju niska razina ugodnosti s korelacijama od $-.21$, $-.30$ i $-.23$, za narcizam, makijavelizam i psihopatiju. To je važno iz razloga što su brojna istraživanja pronašla povezanost između osobina mračne trijade ličnosti (makijavelizam, narcizam i psihopatija) i seksting ponašanja (Clancy i sur., 2019; March i Wagstaff, 2017; Resett i sur., 2022). Iako nije dio mračne trijade, antagonizam se može promatrati kao srodni konstrukt, koji dijeli neke sličnosti s makijavelističkom komponentom mračne trijade. I makijavelizam i antagonizam uključuju manipulativne tendencije i fokus na vlastiti interes. Prema tome, moguće je da pojedinci s visokim antagonizmom pokazuju ponašanja i stavove koji su u skladu s karakteristikama mračne trijade, osobito s makijavelizmom. Jedno je istraživanje pokazalo da su osobine mračne trijade povezane sa seksting ponašanjima i pronašlo značajan odnos između sve tri osobine i sekstinga, pri čemu je makijavelizam bio najjači prediktor (March i Wagstaff, 2017). Prema tome, nije iznenađujuće da je baš antagonizam pokazao povezanost sa seksting ponašanjima kod svih ispitivanih varijabli, te bi se njemu trebala dati posebna pažnja u budućim istraživanjima patoloških osobina ličnosti i seksting ponašanja.

Činjenica da se ostale patološke osobine ličnosti nisu pokazale statistički značajnim prediktorima seksting ponašanja može biti uzrokovano zbog više razloga. Prvi se odnosi na karakteristike uzorka. Dobni raspon, kulturološka pozadina i drugi demografski čimbenici sudionika mogu utjecati na odnos između osobina ličnosti i seksualnog ponašanja. Recimo, dosta istraživanja pronalaze vrijedne rezultate tek kada su sudionici studenti (npr. DeLamater i Friedrich, 2002). To ima smisla kada se uzmu u obzir činjenice da studentska populacija još više eksperimentira sa seksualnošću nego što je to slučaj s adolescentima koji ju tek upoznaju, služe se više mobilnim telefonima i internetom te su manje pod roditeljskim nadzorom.

Kulturološka pozadina se odnosi na karakteristike zemalja u trenutnom istraživanju (Hrvatska i Bosna i Hercegovina), te taj aspekt možda treba posebno tretirati kada se rezultati idu uspoređivati s rezultatima dobivenim u recimo, razvijenim i modernim zapadnjačkim zemljama. Naime, tradicionalna društva imaju snažan utjecaj na seksualno ponašanje adolescenata te ih mogu ograničavati u izražavanju seksualnosti (Sharabany i sur., 2008). Prema Kustarici (2015), iako su Bosna i Hercegovina i Hrvatska zemlje u kojima, posebno u Hrvatskoj, postoje pojedinci i skupine unutar zemlje koji imaju liberalnije stavove i seksualno popustljivo ponašanje, to su ipak zemlje s pretežno konzervativnim društvenim gledištem, pod utjecajem vjerskih i kulturnih čimbenika. To može rezultirati konzervativnijim stavovima

prema seksualnosti općenito, pa smanjiti sudjelovanje u rizičnim oblicima sekstinga koje bi inače možda mogle predvidjeti patološke osobine ličnosti.

Također, važna stavka je i to da je uzorak prigodan, te isto tako, činjenica da bi se vjerojatno većim uzorkom (u trenutnom istraživanju N=337) dobili i vrijedniji rezultati. Nadalje, u obzir se treba uzeti i multifaktorijalna priroda seksualnog ponašanja. Točnije, na seksualno ponašanje utječe niz čimbenika izvan samih osobina ličnosti. Čimbenici poput utjecaja vršnjaka, društvenih normi, izloženosti medijima i tehnološkog pristupa mogu pridonijeti seksualnom ponašanju među mladima. Same osobine ličnosti možda nisu dovoljno jaki prediktori kada se razmatraju odvojeno od drugih utjecajnih čimbenika.

Pitanje je može li se na temelju odsutnosti patoloških osobina ličnosti povući zaključak kako je uključenost u seksting kod mladih ljudi „bezopasna“ aktivnost jer ipak ne pokazuje povezanost s patologijom. Teško je govoriti jednoznačno o dobrim i lošim efektima, no dobro je znati da za ispitivane skupove seksting ponašanja patološke osobine, osim antagonizma, nisu značajne.

Nadalje, u instrumentu za mjerenje patoloških osobina ličnosti, PID-5-BF, problem predstavlja socijalna poželjnost čestica gdje sudionici nerijetko nastoje umanjiti simptome prilikom rješavanja. Također, ovo je klinički instrument, a populacija zahvaćena ovim upitnikom je neklinička zbog čega su distribucije (pozitivno) asimetrične.

Općenito gledajući, najvrijedniji rezultati pokazali su se oni dobiveni prvom kriterijskom varijablom. Taj model objasnio je čak 54.3% varijance pri slanju seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/ici. Postotak objašnjene varijance je kod svih ostalih kriterijskih varijabli barem dvostruko manji. Ovakvi rezultati također idu u prilog činjenici da je sudjelovanje u sekstingu u jednu ruku neodvojivo od romantičnih veza u adolescenciji. Obilježja intimnih veza su važna za razumijevanje sekstinga, iz razloga što se seksting može smatrati oblikom intimnosti. Neka istraživanja pokazuju da djevojke pristaju na aktivnosti poput „neželjenog“ samostalnog fotografiranja i dijeljenja fotografija koje za njih označuju oblik „seksualne usklađenosti“ ili „neželjene cijene“ koju moraju platiti kako bi održale romantičnu vezu s partnerom (Lippman i Campbell, 2014; Renfrow i Rollo, 2014). S druge strane, mladi ljudi u okviru svojih romantičnih veza obostrano pristaju na razmjenu seksualno eksplicitnih sadržaja, posebice u razdoblju kada su fizički razdvojeni od partnera (Albury i Crawford, 2012; Döring, 2012; Walker i sur., 2013). Ovaj je oblik ponašanja za adolescente

normalan način izražavanja osobne seksualnosti, intimnosti i komunikacije unutar intimne veze (Döring, 2014; Hasinoff, 2013; Karaian, 2012; Renfrow i Rollo, 2014).

Kriterijska varijabla koja bi potencijalno najviše mogla upućivati na neke zabrinjavajuće oblike sekstinga jest Slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu. Međutim, deskriptivni parametri za tu varijablu su se svakako pokazali najnižima u ovom istraživanju, što znači da sudionici ovog istraživanja nisu puno sudjelovali u sekstingu sa strancima. Također, postotak varijance objašnjen tom varijablom je najniži od svih kriterijskih varijabli (samo 11.8%). Moguće da su i ovdje sudionici davali socijalno poželjne odgovore s obzirom da je ova varijabla možda najosjetljivija jer ispituje seksting sa strancima, dok se ostale varijable odnose na seksting s poznatim ljudima. Također je moguće da su određeni kulturološki faktori doveli do niske razine uključenosti u seksting sa strancima. Naime, iako zemlje uključene u ovom istraživanju, Hrvatska i Bosna i Hercegovina, prate zapadnjačke trendove (među kojima i komercijalizacija seksualnosti, pa samim time i porast seksting ponašanja), one možda ipak nisu dosegle taj nivo gdje se mladi ljudi olako upuštaju u seksting sa strancima. Moguće da je se na ovim prostorima seksting još uvijek odvija u sklopu romantičnih veza ili traženja pozornosti među vršnjacima, ali ne dalje od toga. Zabrinjavajuća je činjenica da se spol pokazao kao značajan prediktor ove kriterijske varijable, što upućuje na zaključak da mladiće na ovim prostorima treba dodatno educirati o opasnostima, rizicima i povredama druge osobe prilikom sudjelovanja u seksting online ponašanjima s osobom koju poznaju samo na internetu.

Implikacije

U ovom istraživanju korisno je uočiti koja seksting ponašanja su povezana s patologijom. Iznenađujuća je činjenica da se antagonizam pokazao značajnim prediktorom kod svih ispitivanih seksting ponašanja, čak i onih gdje se ne bi očekivalo (npr. slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/ci). Stoga bi bilo dobro ispitati u budućim istraživanjima antagonizam kao osobinu ličnosti u raznim kontekstima seksualnih ponašanja, u svrhu prevencije negativnih posljedica seksualnih ponašanja kod mladih (npr. zlouporaba seksualnih materijala, povreda privatnosti itd.).

Nadalje, antagonizam je prisutan kao prediktor i kod varijable slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobi koja se poznaje samo na internetu, koja i po svojem sadržaju i po prediktoru koji ju objašnjava predstavlja neadaptivni način sudjelovanja u sekstingu. Bilo bi korisno osvijestiti aktivnosti koje seksualna ponašanja nude, a povezane su s patološkim tendencijama poput antagonizma. Priliku za to zasigurno imaju stručni suradnici koji se nalaze

u školama te imaju mogućnost educirati, prvenstveno učenike, kako ispravno istraživati seksualnost u digitalnom dobu. Između ostalog, educiranje adolescenata može biti preventivno za neadaptivna seksualna ponašanja u kasnijoj dobi. Adolescenti tek upoznaju i razvijaju vlastitu seksualnost te bez konkretnih i jasnih informacija o načinu sudjelovanja u seksualnim ponašanjima može se dogoditi da u budućnosti budu skloni rizičnim seksualnim ponašanjima, od javnog dijeljenja seksualno eksplicitnih sadržaja bivšeg partnera bez njegova/njezina odobrenja pa sve do kriminalnih elemenata i/ili elemenata zlostavljanja, poput uključivanja odraslih u razmjenu seksualno eksplicitnih sadržaja s maloljetnicima ili nasilna ponašanja među vršnjacima kao što je seksualno zlostavljanje, iznuđivanje, prijetnje i prosljeđivanje sadržaja protiv volje ili bez znanja osobe koja se na njima nalazi.

Trebao bi se staviti veći naglasak na informiranje, ne samo adolescenata, nego i javnosti o povezanosti antagonističkih osobnosti i rizičnog seksualnog ponašanja kod mladih, te osim stručnih suradnika u školama, to mogu svi pojedinci ako su im te informacije dostupne i prisutne, a mogu postati samo ako bi se prezentirale na pravi način, npr. kao projekt udruge koja se bavi seksualnim ponašanjima kod mladih.

Navedeno je kako u sekstingu najčešće sudjeluju mladi, stoga bi bilo poželjno provjeriti longitudinalno kako se mijenja njihov pristup sudjelovanja u sekstingu s obzirom na informiranost i educiranost o sudjelovanju u seksting ponašanjima, kako bi se vidjelo ima li takav pristup značajan doprinos. Sveukupno, rezultati ovog istraživanja mogu biti polazišna točka u budućim istraživanjima koja ispituju dodatne konstrukte koji doprinose ili ne doprinose dobivenim povezanostima, a ujedno rezultati mogu biti i pokretač akcija koje bi imale ulogu osvijestiti zabrinjavajuće povezanosti patoloških simptoma i seksting ponašanja.

ZAKLJUČAK

1. Utvrđeno je da se sudionici razlikuju u sudjelovanju u sekstingu s obzirom na spol (u svim varijablama osim u Primanje seksualno eksplicitnih sadržaja) i status veze (u svim varijablama). U prosjeku, muški sudionici, kao i oni koji su u romantičnoj vezi, su češće sudjelovali u svim oblicima sekstinga.
2. Utvrđeno je da su i spol i status veze značajni prediktori za Slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, te Slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici. Međutim, uvođenjem patoloških osobina ličnosti, spol gubi na značajnosti kao prediktor u obje varijable. Spol je značajan prediktor za Slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, dok je status veze značajan prediktor za Primanje seksualno eksplicitnih sadržaja. Od patoloških osobina ličnosti, značajnim prediktorom se pokazao antagonizam, i to u svim kriterijskim varijablama.

Napomena

Rad je dio projekta koji *financira Hrvatska zaklada za znanost (br. 3553)*.

LITERATURA

- Albury, K., i Crawford, K. (2012). Sexting, consent and young people' s ethics: Beyond Megan' s Story. *Continuum: Journal of Media and Cultural Studies*, 26(3), 463-473.
- Alonso, C., i Romero, E. (2019). Sexting behaviours in adolescents: Personality predictors and psychosocial outcomes in a one-year follow-up. *Annals of Psychology*, 35, 214-224.
- American Psychiatric Association (APA) (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Washington, DC: American Psychiatric Association.
- Balaji, V. i Balasundaram, I. (2015). An Empirical Study on Relationship between Dark Triad of Personality Traits and Big Five Personality Traits among General Adult Population – An Indian Experience. *European Journal of Social Sciences*, 48(3) 332-338.
- Barrense-Dias, Y., Berchtold, A., Surís, J. C., i Akre, C. (2017). Sexting and the definition issue. *Journal of Adolescent Health*, 61, 544-554.
- Barroso, R., Ramião, E., Figueiredo, P. i Araújo, A. M. (2021). Abusive sexting in Adolescence: Prevalence and characteristics of abusers and victims. *Frontiers in Psychology*, 12.
- Beckmeyer, J. J., Herbenick, D., Fu, T. C., Dodge, B., Reece, M., i Fortenberry, J. D. (2019). Characteristics of adolescent sexting: Results from the 2015 National survey of sexual health and behavior. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 45(8),767-780.
- Benotsch, E. G., Snipes, D. J., Martin, A. M., i Bull, S. S. (2013). Sexting, substance use, and sexual risk behavior in young adults. *Journal of Adolescent Health*, 52(3), 307-313.
- Bianchi, D., Morelli, M., Baiocco, R., i Chirumbolo, A. (2017) Sexting as the mirror on the wall: Body-esteem attribution, media models, and objectified-body consciousness. *Journal of Adolescence*, 61, 164-172.
- Butt, S., i Philips, J. G. (2008). Personality and self reported mobile phone use. *Computers in Human Behavior*, 24(2), 346-360.
- Calvert, C. (2009). Sex, cell phones, privacy, and the first amendment: When children become child pornographers and the Lolita effect undermines the law. *CommLaw Conspectus Journal of Communications Law and Policy*, 18, 1-66.
- Calvert, C. (2013). Revenge porn and freedom of expression: legislative pushback to an online weapon of emotional and reputational destruction. *Fordham Intellectual Property, Media i Entertainment Law Journal*, 24, 673-702.
- Campbell, S. W. i Park, Y. J. (2014). Predictors of mobile sexting among teens: Toward a new explanatory framework. *Mobile Media & Communication*, 2(1), 20–39.

- Clancy, E. M., Klettke, B. i Hallford, D. J. (2019). The dark side of sexting – Factors predicting the dissemination of sexts. *Computers in Human Behavior*, 92, 266–272.
- Curnutt, H. (2012). Flashing your phone: Sexting and the remediation of teen sexuality. *Communication Quarterly*, 60(3), 353 – 369.
- DeLamater, J. i Friedrich, W. N. (2002). Human sexual development. *The Journal of Sex Research*, 39(1), 10-14.
- Delevi, R. i Weisskirch, R. S. (2013). Personality factors as predictors of sexting. *Computers in Human Behavior*, 29, 2589-2594.
- Dir, A. L., Cyders, M. A., i Coskunpinar, A. (2013). From the bar to the bed via mobile phone: A first test of the role of problematic alcohol use, sexting, and impulsivity-related traits in sexual hookups. *Computers in Human Behaviors*, 29 1664-1670.
- Dodaj, A. i Sesar, K. (2020). *Seksting: razmjena seksualno eksplicitnog materijala*. Sveučilište u Mostaru.
- Dodaj, A., Sesar, K. i Novak, T. (2022). A Cross-Cultural Examination of the Sexting Motives and Attitudes: Bosnia and Herzegovina vs. Croatia. *Human Behavior and Emerging Technologies*.
- Döring, N. (2012). Erotischer fotoaustausch unter jugendlichen: Verbreitung, funktionen und folgen des sexting. *Zeitschrift für Sexualforschung*, 25(1), 4-25.
- Döring, N. (2014). Consensual sexting among adolescents: Risk prevention through abstinence education or safer sexting? *Cyberpsychology*, 8(1).
- Drouin, M. i Miller, D. A. (2015). Why do people record and post illegal material? Excessive social media use, psychological disorder, or both? *Computers in Human Behavior*, 48, 608–614.
- Esparza, C. M., Nájera, P., González, E. L. i Losilla, J. (2020). Development and Validation of the Adolescent Sexting Scale (A-SextS) with a Spanish Sample. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(21), 8042.
- Field, A. (2009). *Discovering Statistics Using SPSS*. Dubai: Oriental Press.
- Foody, M., Mazzone, A., Laffan, D. A., Loftsson, M. i Norman, J. O. (2021). “It’s not just sexy pics”: An investigation into sexting behaviour and behavioural problems in adolescents. *Computers in Human Behavior*, 117, 106662.
- Furnham, A., Richards, S. C. i Paulhus, D. L. (2013). The dark triad of personality: A 10 year review. *Social and Personality Psychology Compass*, 7(3), 199–216.
- Gámez-Guadix, M., Santisteban, P., i Resett, S. (2017). Sexting among Spanish adolescents: Prevalence and personality profiles. *Psicothema*, 29(1), 29-34.

- Gámez-Guadix, M., i De Santisteban, P. (2018). "Sex pics?" : Longitudinal predictors of sexting among adolescents. *Journal of Adolescent Health, 63*(5).
- Henderson, L., i Morgan, E. (2011). Sexting and sexual relationships among teens and young adults. *The McNair Scholars Research Journal, 7*, 9.
- Hasinoff, A. A. (2012). Sexting as media production: Rethinking social media and sexuality. *New Media & Society, 15*(4), 449–465.
- Hirsh, J. B. i Peterson, J. B. (2008). Predicting creativity and academic success with a "fake-proof" measure of the Big Five. *Journal of Research in Personality, 42*(5), 1323–1333.
- Karaiian, L. (2012). Lolita speaks: 'Sexting,' teenage girls and the law. *Crime, Media, Culture, 8*(1), 57–73.
- Klettke, B., Hallford, D., i Mellor, D. (2014). Sexting prevalence and correlates: A systematic literature review. *Clinical Psychology Review, 34*, 44-53.
- Kline, R. B. (2005). *Principles And Practice of Structural Equation Modeling*. New York: Guilford Press.
- Krueger, R.F., Derringer, J., Markon, K.E., Watson, D. & Skodol, A.E. (2013). *The Personality Inventory for DSM-5 Brief Form (PID-5-BF)*. Manuscript in preparation.
- Kuzman, M. (2009). Adolescencija, adolescenti i zaštita zdravlja. *The Medicus, 18*, 155–172.
- Larsen, R.J. i Buss, D.M. (2008). *Psihologija ličnosti*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Lenhart, A., Madden, M., i Hitlin, P. (2005). *Teens and technology*. Washington Pew Internet i American Life Project.
- Lenhart, A. (2009). *Teens and sexting. How and why minor teens are sending sexually suggestive nude or nearly nude images via text messaging*. Pew Internet and American Life Project Research.
- Lenzi, M., Sharkey, J. D., Vieno, A., Mayworm, A. M., Dougherty, D. i Nylund-Gibson, K. (2014). Adolescent gang involvement: The role of individual, family, peer, and school factors in a multilevel perspective. *Aggressive Behavior, 41*(4), 386–397.
- Lippman, J. R., i Campbell, S. W. (2014). Damned if you do, damned if you don't. If you' re a girl: Relational and normative contexts of adolescent sexting in the United States. *Journal of Child Medicine, 8*, 371-386.
- Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., i Olafsson, K. (2011). *Risks and safety on the internet: the perspective of European children: full findings and policy implications from the EU Kids Online survey of 9-16 year olds and their parents in 25 countries*. EU Kids

OnlineNetwork.

<http://eprints.lse.ac.uk/33731/1/Risks%20and%20safety%20on%20the%20internet%2>

- Madigan, S., Ly, A., Rash, C. L., Van Ouytsel, J. i Temple, J. (2018). Prevalence of multiple forms of sexting behavior among youth. *JAMA Pediatrics*, 172(4), 327.
- March, E. i Wagstaff, D. (2017). Sending Nudes: Sex, Self-Rated Mate Value, and Trait Machiavellianism predict sending unsolicited explicit images. *Frontiers in Psychology*, 8.
- McDaniel, B. T. i Drouin, M. (2015). Sexting among married couples: Who is doing it, and are they more satisfied? *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18(11), 628–634.
- Morelli, M., Urbini, F., Bianchi, D., Baiocco, R., Cattelino, E., Laghi, F., Sorokowski, P., Misiak, M., Dziekan, M., Hudson, H., Marshall, A., Nguyen, T., Mark, L., Kopecký, K., Szotkowski, R., Toplu-Demirtaş, E., Van Ouytsel, J., Ponnet, K., Walrave, M., . . . Chirumbolo, A. (2021). The Relationship between Dark Triad Personality Traits and Sexting Behaviors among Adolescents and Young Adults across 11 Countries. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(5), 2526.
- Mori, C., Cooke, J. E., Temple, J. R., Ly, A., Lu, Y., Anderson, N., Rash, C. L. i Madigan, S. (2020). The Prevalence of Sexting Behaviors among Emerging Adults: A Meta-Analysis. *Archives of Sexual Behavior*, 49(4), 1103–1119.
- O'Keeffe, G. S., i Clarke-Pearson, K. (2011). Clinical report—the impact of social media on children, adolescents and their families. *Pediatrics*, 127, 800 – 804.
- Paulhus, D. L. i Williams, K. M. (2002). The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36(6), 556–563.
- Paunonen, S. V. i Jackson, D. N. (2000). What is beyond the Big Five? Plenty! *Journal of Personality*, 68(5), 821–835.
- Perkins, A., Becker, J., Tehee, M., i Mackelprang, E. (2014). Sexting behaviors among college students: Cause for concern? *International Journal of Sexual Health*, 26(2), 79-92.
- Renfrow, D. G., i Rollo, E. A. (2014). Sexting on campus: Minimizing perceived risks and neutralizing behaviours. *Deviant Behavior*, 35, 903-920.

- Resett, S., Caino, P. G. i Mesurado, B. (2022). Emotional Problems, Dark Personality, Sexting and Grooming in Adolescents: the role of Gender and Age. *Revista CES Psicología*, 15(2), 23–43.
- Rice, E., Rhoades, H., Winetrobe, H., Sánchez, M. D., Montoya, J. H. E., Plant, A. i Kordic, T. (2012). Sexually explicit cell phone messaging associated with sexual risk among adolescents. *Pediatrics*, 130(4), 667–673.
- Ringrose, J., Harvey, L., Gill, R. i Livingstone, S. (2013). Teen girls, sexual double standards and “sexting” . Gendered value in digital exchange. *Feminist Theory*, 14(3), 305-323.
- Setty, E. (2021). ‘Frexting’: exploring homosociality among girls who share intimate images. *Journal of Youth Studies*, 25(5), 667–682.
- Sharabany, R., Eshel, Y. i Hakim, C. (2008). Boyfriend, girlfriend in a traditional society: Parenting styles and development of intimate friendships among Arabs in school. *International Journal of Behavioral Development*, 32(1), 66–75.
- Stasko, E. C. i Geller, P. A. (2015). Reframing sexting as a positive relationship behavior [Dataset]. In *PsycEXTRA Dataset*. <https://doi.org/10.1037/e528002015-001>
- Steinberg, L. (2008). A social neuroscience perspective on adolescent risk-taking. *Developmental Review*, 28(1), 78–106.
- Strassberg, D. S., McKinnon, R. K., Sustaíta, M. A. i Rullo, J. (2012). Sexting by High School Students: An Exploratory and Descriptive study. *Archives of Sexual Behavior*, 42(1), 15–21.
- Strassberg, D. S., Cann, D. i Velarde, V. (2017). Sexting by high school students. *Archives of Sexual Behavior*, 46(6), 1667–1672.
- Tabachnick, B. G., i Fidell, L. S. (2006). *Using Multivariate Statistics*. Boston, MA: Pearson Education. Inc.
- Temple, J. R., i Choi, H. (2014). Longitudinal association between teen sexting and sexual behavior. *Pediatrics*, 134(5), 1287-1292.
- Temple-Smith, M., Moore, S. i Rosenthal, D. (2016). Sexuality in adolescence: The digital generation. *Choice Reviews Online*, 53(08), 53–3564.
- Tiggemann, M. i Slater, A. (2014). NetTweens: The Internet and Body Image Concerns in Preteenage Girls. *The Journal of Early Adolescence*, 34(5), 606–620.
- Tungate, A. (2014). Bare necessities: The argument for a ‘revenge porn’ exception in Section 230 immunity. *Information and Communications Technology Law*, 23(2), 172-188.

- Van Ouytsel, J., Van Gool, E., Ponnet, K., i Walrawe, M. (2014). Brief report: The association between adolescents' characteristics and engagement in sexting. *Journal of Adolescence*, 37(8), 1387-1391.
- Van Ouytsel, J., Walrave, M. i Ponnet, K. (2019). An exploratory study of sexting behaviors among heterosexual and sexual minority early adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 65(5), 621–626.
- Van Ouytsel, J. i Dhoest, A. (2022). The prevalence, context and perceptions of sexting among non-heterosexual men from various generations in Belgium. *Computers in Human Behavior*, 126, 107031.
- Walker, S., Sanci, L. i Temple-Smith, M. (2013). Sexting: young women's and men's views on its nature and origins. *Journal of Adolescent Health*, 52(6), 697–701.
- Weisskirch, R. S., i Delevi, R. (2011). 'Sexting' and adult romantic attachment. *Computer in Human Behavior*, 27, 1697-1701.
- Whiteside, S. P. i Lynam, D. R. (2003). Understanding the role of impulsivity and externalizing psychopathology in alcohol abuse: Application of the UPPS Impulsive Behavior Scale. *Experimental and Clinical Psychopharmacology*, 11(3), 210–217.
- Wolak, J., i Finkelhor, D. (2011). *Sexting: A typology*. Crimes against Children Research Center.
- Wolak, J., Finkelhor, D., i Mitchell, K. J. (2012). How often are teens arrested for sexting? Data from a national sample of police cases. *Pediatrics*, 129, 4-12.
- Ybarra, M. L., i Mitchell, K. J. (2014). "Sexting" and its relation to sexual activity and sexual risk behavior in a national survey of adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 55(6), 757 - 764.
- York, L., MacKenzie, A. i Purdy, N. (2021). Attitudes to sexting amongst post-primary pupils in Northern Ireland: a liberal feminist approach. *Gender and Education*, 33(8), 999–1016.

PRILOZI

Prilog 1

Tablica 5

Aritmetička sredina, standardna devijacija, minimum, maksimum vrijednost, Kolmogorov-Smirnovljeve vrijednosti, nagnutost i spljoštenost patoloških osobina ličnosti (dezinhibicija, antagonizam, negativni afekt, psihoticizam, otuđenost) i seksting ponašanja (SF, SK, SI, R) (N=337)

	<i>M</i>	<i>SD</i>	Minimum	Maksimum	K-S	Nagnutost	Spljoštenost
Dezinhibicija	5.8	3.25	0	15	.09**	.450	-.10
Antagonizam	3.4	2.96	0	15	.17**	1.196	1.59
Negativni afekt	6.9	3.35	0	15	.08**	.169	-.32
Psihoticizam	5.6	3.38	0	15	.09**	.518	-.08
Otuđenost	4.4	2.85	0	15	.12**	.711	.53
SF	.3	0.58	0	4	.29**	3.348	14.58
SK	.2	0.54	0	4	.35**	4.207	20.76
SI	.1	0.50	0	4	.42**	5.368	33.57
R	.5	0.78	0	4	.25**	2.452	7.16

Napomena: ** $p < .001$, K-S - Kolmogorov-Smirnovljevi test normalnosti distribucije, SF - slanje seksualno eksplicitnih sadržaja partneru/partnerici, SK – slanje seksualno eksplicitnih sadržaja osobnom poznaniku/poznanici, SI - slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nekome tko se poznaje samo na internetu, R - primanje seksualno eksplicitnih sadržaja

Prilog 2

Tablica 6

Faktori inflacije varijance (variance inflation factor, VIF) za prediktorske varijable spol, status veze i patološke osobine ličnosti

Model		VIF
1	Spol	1.000
	Status veze	1.000
2	Spol	1.126
	Status veze	1.024
	Dezinhibicija	1.473
	Antagonizam	1.272
	Negativni afekt	1.650
	Otuđenost	1.462
	Psihoticizam	1.712

Napomena: VIF- faktor inflacije varijance

IZJAVA O AUTORSTVU I ORIGINALNOSTI RADA

Pod punom odgovornošću pismeno potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđega sadržaja. Prilikom izrade rada koristio/-la sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirao/-la niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam naveo/-la autora i izvor, te ih jasno označio/- la znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman/-na sam snositi sve posljedice stečene dijelom i na temelju ovoga rada.
